Lietas Nr. A420287016
Lietas arhīva Nr. AA43-0446-18/3
ECLI:LV:ADAT:2018:0416.A420287016.5.S

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018. gada 16. aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Sandra Gintere,
tiesneses Karina Krastiņa un Santa Liniņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, pārrēķinot nekustamā īpašuma nodokli un nokavējuma naudu nekustamajam īpašumam /adrese/, izdošanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 28. septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ vērsās Jelgavas pilsētas domē ar iesniegumu, lūdzot pārrēķināt nekustamā īpašuma nodokli (turpmāk – NĪN) par viņam piederošo zemesgabalu /adrese/, jo būtisku zemesgabala daļu aizņem koplietošanas ceļi, kas nodrošina sabiedrības piekļuvi uz zemesgabala esošajām daudzdzīvokļu mājām.

Jelgavas pilsētas pašvaldības administrācija 2016. gada 26. maija lēmumā Nr.2-35.7M/1429 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atteica veikt NĪN pārrēķinu.

Pieteicējs sākotnējo lēmumu apstrīdēja, cita starp lūdzot pārrēķināt kopš 2012. gada aprēķināto NĪN un nokavējuma naudu.

[2] Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētājs ar 2016. gada 11. jūlija lēmumu Nr.2-36M/18 (turpmāk – Lēmums) sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu.

Lēmumā norādīts, ka pieteicējam piederošais nekustamais īpašums /adrese/(kadastra apzīmējums /kadastra apzīmējums/) sastāv no zemesgabala 2,8652 ha platībā. Zemesgabalam ir reģistrēta apgrūtinājuma atzīme – tiesība uz braucamiem ceļiem par labu blakus esošajiem nekustamajiem īpašumiem 0,441 ha platībā. Piebraucamie ceļi /adrese/, kas nodrošina piekļuvi uz zemes gabala esošajām daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām, ir servitūta ceļi, bet nav valsts vai pašvaldības ceļi, kurus saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1. panta otrās daļas 3. punktu un Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumu Nr.495 „Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 6.2. apakšpunktu ir tiesības lietot visiem satiksmes dalībniekiem un zeme zem kuriem netiek aplikta ar NĪN.

[3] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, pārrēķinot NĪN un nokavējuma naudu zemesgabalam /adrese/, izdošanu.

Pieteikumā norādīts, ka atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1. panta otrās daļas 3. punktam no 2007. gada 1. janvāra zemi zem koplietošanas ceļiem ar NĪN neapliek. Daļu no pieteicējam piederošā zemesgabala aizņem tieši koplietošanas ceļi. Proti, uz pieteicēja zemesgabala atrodas tikai pašvaldības daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, piebraukšanai pie kurām tiek izmantoti tieši šie ceļi. Tāpat ceļi tiek izmantoti, lai nokļūtu uz blakus esošajām dzīvojamām mājām, kas arī pieder pašvaldībai. Zeme zem ceļiem nav iekļauta dzīvojamo māju funkcionāli piegulošajā teritorijā. Ne pašvaldība, ne dzīvojamo māju iedzīvotāji par ceļiem neveic nekādus maksājumus. Ievērojot minēto, pieteicējs uzskata, ka pašvaldība kopš 2012. gada ar NĪN nepamatoti aplikusi visu pieteicējam piederošo zemesgabalu, tostarp zemi zem koplietošanas ceļiem, līdz ar to NĪN un nokavējuma nauda ir pārrēķināma.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 28. septembra spriedumu noraidīts pieteicēja pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Spriedums motivēts šādi.

[4.1] Pieteicēja īpašumā atrodas zemes gabals /adrese/, ko apstiprina arī zemesgrāmatas datu bāzes informācija.

2017. gada 6. aprīļa tiesas sēdes laikā saņemti pieteikuma papildinājumi, kuros norādīts, ka pieteicējs apstrīd maksāšanas paziņojumus par nekustamo īpašumu kopš 2012. gada. Savukārt 2017. gada 5. septembrī tiesā saņemts

iesniegums, kurā norādīts, ka, tā kā pieteicējs nav apstrīdējis NĪN maksāšanas paziņojumus par 2012. – 2015. gadu, ar pieteikumu tiek lūgts uzlikt par pienākumu Jelgavas pašvaldības Finanšu nodaļai veikt pārrēķinu par 2016. gada maksāšanas paziņojumā iekļautajiem maksājumiem, pārrēķinot arī nodokļu parāda summas par iepriekšējiem periodiem. 2017. gada 14. septembra tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis precizēja pieteikumu, lūdzot atcelt 2016. gada 18. februāra maksāšanas paziņojumu daļā par aprēķināto nodokli.

Lietā ir strīds par to, vai pašvaldības aprēķinātais NĪN apmērs pieteicēja nekustamajam īpašumam /adrese/ ir pamatots un tiesisks.

[4.2] Saskaņā ar likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" (*likums redakcijā, kas bija spēkā strīdus periodā*) 1. panta pirmo daļu ar NĪN apliek ķermeniskas lietas, kuras atrodas Latvijas Republikas teritorijā un kuras nevar pārvietot no vienas vietas uz otru, tās ārēji nebojājot – zemi, ēkas, tai skaitā kadastra reģistrā (*acīmredzami domāts kadastra informācijas sistēmā*) reģistrētas, bet ekspluatācijā nenodotas ēkas, un inženierbūves, izņemot šā panta otrajā daļā minēto nekustamo īpašumu. Likuma 2. panta pirmā daļa vispārīgi noteic, ka nodokļa maksātāji ir īpašnieki vai valdītāji. Tātad pieteicējs ir nodokļa maksātājs par nekustamo īpašumu, par ko lietā nav strīda.

Likumā ir ietverts princips, ka ar nodokli tiek aplikts jebkurš attiecīgā laikā šā likuma izpratnē definētais nekustamais īpašums, bet īpašums ar nodokli netiek aplikts vienīgi tieši noteiktos izņēmuma gadījumos.

Likuma 1. panta otrajā daļā uzskaitīti virkne izņēmuma gadījumu, kuros nekustamie īpašumi ar nodokli netiek aplikti. Ar NĪN no 2007. gada 1. janvāra neapliek publiskos ūdeņus un zemi zem koplietošanas šosejām, ceļiem, pazemes ceļiem, tuneļiem, ielām, dzelzceļa sliežu ceļiem, pilsētas sliežu ceļiem, tiltiem, estakādēm (1. panta otrās daļas 3. punkts). Pieteicējs uzskata, ka zemesgabalam /adrese/ ir piemērojams nodokļu atvieglojums saskaņā ar šo normu. Līdz ar to jāpārbauda, vai pieteicēja nekustamajā īpašumā atrodas ielas vai koplietošanas ceļi.

[4.3] Saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 8. panta 4. punktu NĪN administrēšanai izmanto aktuālo kadastra informāciju.

No informatīvās izdrukas no Valsts zemes dienesta Kadastra informācijas sistēmas redzams, ka nekustamajam īpašumam reģistrēti lietošanas mērķi: trīs, četru un piecu stāvu daudzdzīvokļu apbūve; vienstāva un divstāvu daudzdzīvokļu māju apbūve; ar maģistrālajām elektropārvades un sakaru līnijām un maģistrālajiem naftas, naftas produktu, ķīmisko produktu, gāzes un ūdens cauruļvadiem saistīto būvju, ūdens ņemšanas un notekūdeņu attīrīšanas būvju apbūve.

Tiesa nekonstatēja, ka uz pieteicēja zemesgabala atrodas koplietošanas ceļš vai iela, uz ko varētu attiecināt likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" 1. panta otrās daļas 3. punktā noteikto atbrīvojumu. Līdz ar to pašvaldībai nebija pamata piemērot nodokļa atvieglojumu par zemesgabala daļu, ko, iespējams, dabā faktiski aizņem koplietošanas ceļi, un vadīties no zemesgrāmatas datiem.

Tiesa papildus norādīja, ka pieteicējam likumā noteiktā kārtībā ir tiesības Valsts zemes dienestā ierosināt attiecīgo kadastra datu izmaiņu veikšanu, kā arī pieteicējam ir tiesības pašvaldībā ierosināt zemes lietošanas mērķa maiņu, ja viņš uzskata, ka Kadastra informācijas sistēmā reģistrētie dati nav pareizi.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 28. septembra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota šādi.

Pieteicējam pieder nekustamais īpašums /adrese/ un šim īpašumam Jelgavas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/ nostiprināta tiesība uz braucamiem ceļiem par labu blakus esošajiem nekustamajiem īpašumiem, ceļu platība 0,441 ha. Pieteicēja ieskatā, ievērojot arī Zemesgrāmatu likuma 1. pantā noteikto, no Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 8. panta 4. punkta neizriet, ka NĪN administrēšanā būtu izmantojami tikai kadastra informācijas sistēmā reģistrētie dati. Neatkarīgi no tā, kādas ziņas iekļautas Kadastra informācijas sistēmā, pašvaldībai ir zināms, ka daļu no pieteicēja zemesgabala aizņem koplietošanas ceļi. Pieteicējam ir tiesības sagaidīt atbilstošu pašvaldības rīcību.

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Pieteicēja prasījums izskatāmajā gadījumā ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, pārrēķinot NĪN 2016. gadam pieteicēja nekustamajam īpašumam – zemesgabalam /adrese/. Prasījums pamatots ar to, ka zemesgrāmatā attiecībā uz lietu tiesībām, kas apgrūtina pieteicēja nekustamo īpašumu, iekļauta atzīme – tiesība uz braucamiem ceļiem par labu blakus esošajiem nekustamajiem īpašumiem 0,441 ha platībā (*lietas 56., 60. lapa*). Pieteicēja ieskatā uz minēto īpašuma daļu attiecināma likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" 1. panta otrās daļas 3. punkta norma, kas paredz nodokļa nepiemērošanu zemei zem koplietošanas ceļiem.

[9] Atbilstoši Zemesgrāmatu likuma 1. pantam zemesgrāmatās ieraksta nekustamus īpašumus un nostiprina ar tiem saistītās tiesības. Zemesgrāmatas ir visiem pieejamas, un to ierakstiem ir publiska ticamība. Nekustamo īpašumu ierakstīšana un lietu tiesību nostiprināšana ir obligāta.

Savukārt Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma mērķis ir nodrošināt sabiedrību ar aktuālu kadastra informāciju par visiem valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem, nomniekiem (2. pants). Atbilstoši šā likuma 3. panta trešajai daļai Kadastra informācijas sistēma ir valsts informācijas sistēma, kas satur oficiālus kadastra datus. Likuma 5. panta pirmā daļa noteic, ka kadastra darbībai un informācijas sagatavošanai izmanto aktuālos kadastra datus. Par aktuāliem kadastra datiem uzskatāmi pēdējie Kadastra informācijas sistēmā šajā likumā noteiktajā kārtībā reģistrētie dati. Spēkā ir kadastra dokuments, kas satur aktuālus kadastra datus.

Tādējādi normatīvajos aktos paredzētās ziņas par nekustamo īpašumu tiek ierakstītas gan zemesgrāmatā, gan Kadastra informācijas sistēmā.

No lietā esošās informācijas nav izsecināms, ka zemesgrāmatā un Kadastra informācijas sistēmā būtu reģistrēta savstarpēji neatbilstoša vai pretrunīga informācija attiecībā uz zemesgabalu /adrese/. No pieteikumam pievienotās informatīvās izdrukas no Valsts zemes dienesta Kadastra informācijas sistēmas (*lietas 6.-9. lapa*) redzams, ka Kadastra informācijas sistēmā konkrētās sadaļās cita starpā ir iekļauta informācija par šī zemesgabala (zemes vienības) platības sadalījumu pa lietošanas veidiem (zemes zem ēkām platība un zemes zem ceļiem platība) un par apgrūtinājumiem (atbilstoši zemesgrāmatā reģistrētajām lietu tiesībām, kas apgrūtina nekustamo īpašumu), kā arī par lietošanas mērķiem.

Konkrētajā gadījumā pieteicējs ne iestādē, ne tiesā nav izteicis iebildumus par pieteicēja nekustamajam īpašumam/adrese/noteiktajiem trim lietošanas mērķiem, līdz ar to konstatējams, ka strīds par to nepastāv.

Tādējādi uz 2016. gada 1. janvāri pieteicēja zemes vienībai bija šādi lietošanas mērķi: 1,5016 ha platībā – trīs, četru un piecu stāvu daudzdzīvokļu apbūve (kods 0702), 0,8470 ha platībā – vienstāva un divstāvu daudzdzīvokļu māju apbūve (kods 0701); 0,5166 ha platībā – ar maģistrālajām elektropārvades un sakaru līnijām un maģistrālajiem naftas, naftas produktu, ķīmisko produktu, gāzes un ūdens cauruļvadiem saistīto būvju, ūdens ņemšanas un notekūdeņu attīrīšanas būvju apbūve (kods 1201).

[10] Tiesiskais regulējums nodokļu jomā paredz, ka nodoklis ir ar likumu noteikts obligāts periodisks vai vienreizējs maksājums valsts budžeta vai pašvaldību budžetu (pamatbudžeta vai speciālā budžeta) ieņēmumu nodrošināšanai un valsts funkciju un pašvaldību funkciju finansēšanai; konkrēto nodokli vai nodevu uzliek saskaņā ar konkrētā nodokļa vai nodevas likumu, kā arī šajā likumā paredzētajos gadījumos saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem vai vietējo pašvaldību saistošiem noteikumiem (likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 1. panta 1. punkts, 2. panta trešā daļa).

Attiecīgi likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" 3. pants, reglamentējot NĪN likmi, taksācijas periodu un nodokļa aprēķināšanu, paredz, ka NĪN aprēķina no nekustamā īpašuma nodokļa objekta kadastrālās vērtības pēc stāvokļa taksācijas gada 1.janvārī (3. panta trešā daļa). Šā likuma 4. panta pirmā daļa noteic, ka nekustamā īpašuma kadastrālo vērtību nosaka Valsts zemes dienests atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma prasībām.

Arī saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 8. panta 4. punktu NĪN administrēšanai izmanto tieši aktuālo kadastra informāciju. Kadastra informācijas sistēma kalpo reģistrēto datu un maksājamā nodokļa saskanībai. Tiesību normās nav atrodama pašvaldībai noteikta kompetence pirms nodokļa aprēķina ierosināt datu aktualizāciju vai neņemt vērā reģistrētos datus (*sal. sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 11. novembra sprieduma Nr.SKA-653/13 13. punktu*).

Atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 9. panta trešajai daļai nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikāciju un nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un maiņas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Šo kartību noteic Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumi Nr.496 ,,Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikācija un nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un maiņas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.496). Atbilstoši noteikumu 2. punktam kadastrālās vērtēšanas vajadzībām zemes vienībai un zemes vienības daļai nosaka nekustamā īpašuma lietošanas mērķi atbilstoši detālplānojumam, vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam vai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā uzsāktai zemes vai būves pašreizējai izmantošanai. Savukārt noteikumu 4. punkts paredz, ka zemes vienībai un zemes vienības daļai nosaka vienu vai vairākus lietošanas mērķus. Lietošanas mērķim nosaka piekrītošo zemes platību. Noteikumu 11. punkts noteic, ka katram lietošanas mērķim piešķir kodu saskaņā ar nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikāciju (1.pielikums).

Ņemot vērā minēto tiesisko regulējumu, NĪN administrēšanā iestādei ir jāvadās no aktuālajiem datiem Kadastra informācijas sistēmā.

Pieteicēja zemes īpašums vai tā daļa nav iekļauts satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zemes grupā un pieteicēja zemes vienībai vai tās daļai nav reģistrēts zemes lietošanas mērķis ,,zeme zem koplietošanas ceļiem – ielām, šosejām, tuneļiem, tiltiem, estakādēm u.c." (kods 1101), kas nosakāms tikai satiksmes infrastruktūras objektiem (Noteikumu Nr.496 1., 2. un 5. pielikums). Līdz ar to Jelgavas pilsētas dome, veicot NĪN aprēķinu pieteicējam, pamatoti ņēma vērā aktuālo informāciju par zemes gabalam noteiktajiem lietošanas mērķiem.

[11] Pats par sevi fakts, ka Kadastra informācijas sistēmā un zemesgrāmatā zemesgabalam 0,441 ha platībā ir reģistrēts apgrūtinājums – tiesība uz braucamiem ceļiem par labu blakus esošajiem nekustamajiem īpašumiem jeb ceļa servitūts, nav pamats tam, lai pašvaldība NĪN aprēķinā neņemtu vērā pieteicēja īpašumam tiesiski noteiktos lietošanas mērķus.

Apgabaltiesa secina, ka pieteicēja prasījums veikt NĪN pārrēķināšanu par 2016. gadu zemes gabala /adrese/ daļai 0,441 ha platībā saskaņā ar likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" 1. panta otrās daļas 3. punktu nav pamatots, jo pieteicēja zemes vienībai vai tā daļai nav noteikts tāds lietošanas mērķis, kas būtu pamats piemērot normu, atbilstoši kurai ar nodokli

neapliek publiskos ūdeņus un zemi zem koplietošanas šosejām, ceļiem, pazemes ceļiem, tuneļiem, ielām, dzelzceļa sliežu ceļiem, pilsētas sliežu ceļiem, tiltiem, estakādēm.

[12] Pirmās instances tiesa pareizi secināja, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. pantu, 309. pantu, 329. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, pārrēķinot nekustamā īpašuma nodokli 2016. gadam zemesgabalam ar kadastra numuru /kadastra apzīmējums/ /adrese/.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente S. Gintere

Tiesneses K. Krastiņa

S. Liniņa